

Falu kommun

Sara.hagle@falun.se

2019-02-20

1 (22)

Dnr 2018:11601

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Lugnetgymnasiet RO1 i Falu kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Lugnetgymnasiet RO1 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Lugnetgymnasiet RO1 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar och breddar sin uppföljning av skolans verksamhet till att omfatta även undervisningens genomförande och förutsättningar, samt att rektorn gör personalen delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.

Undervisning

Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *låg utsträckning*.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att rektorn utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares betygssättning i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Att rektorn utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 23 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till mari.isacson@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:11601) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte följer upp verksamheten i tillräcklig utsträckning samt att personalen inte är delaktiga i skolans systematiska kvalitetsarbete. Därtill är rektorns ledning av det pedagogiska arbetet på skolan svag. Granskningen visar att rektorn visserligen skapar förutsättningar för lärarna att samverka, men förutsättningarna är inte tillräckliga för att det ska ske ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Granskningen visar vidare att det på skolan bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

Rektorn följer i begränsad omfattning systematiskt upp hur väl verksamheten fungerar

Granskningen visar att rektorns uppföljning av verksamheten inte omfattar undervisningens genomförande och förutsättningar. Vidare bedriver inte rektorn ett faktiskt kvalitetsarbete som fungerar i praktiken, där rektorn ser till att göra personalen delaktig för att skapa förankring och ökad förståelse för verksamhetens behov av förbättringsarbete. Rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och elevernas trygghet på en skolövergripande nivå samt identifierar utvecklingsområden och vidtar vissa åtgärder för att utveckla verksamheten utifrån denna uppföljning och analys. Rektorn följer upp skolenhetens samtliga betyg på kursnivå och sätter dem i relation till resultat på nationella prov och följer även upp skillnader mellan mäns och kvinnors resultat. I denna uppföljning har rektorn bland annat sett att det finns stora avvikelser mellan resultaten på nationella prov och kursbetyg. Som följd av detta konstaterar rektorn att skolan behöver arbeta vidare med lärarnas säkerhet i betyg och bedömning, men fattar inte beslut om insatser för hur det arbetet ska genomföras och förankrar heller inte utvecklingsbehovet i personalgruppen. Vidare uppger rektorn att det är hon själv som har analyserat skolenhetens kunskapsresultat utan personalens medverkan. I intervju med lärare framkommer att de tagit del av en sammanställning av kunskapsresultaten, men att de inte har diskuterat dessa resultat i programlagen samt att de inte fått i uppdrag att återkoppla till rektorn med någon analys av resultaten. Lärare och elevhälsopersonal berättar i intervjuer att de känner till vissa av de utvecklingsåtgärder som rektorn har fattat beslut om, såsom arbete för

att främja närvaron. Vidare visar granskningen att rektorn inte systematiskt följer upp hur väl undervisningen fungerar eller hur lärarnas undervisning lever upp till läroplanens värdegrundsuppdrag. Det framgår av intervjuer med lärare och elevhälsan att det inte sker några systematiska lektionsbesök av rektorn eller elevhälsan i syfte att följa upp hur undervisningen fungerar. Av granskningen framkommer vidare att det är upp till varje lärare att ta upp hur undervisningen fungerar med rektorn i medarbetarsamtalen eller genom att delge rektorn vad utvärderingar av undervisningen visar. Rektorn uppger i intervju att hon inte hinner med att systematiskt följa upp undervisningen och att rektorns uppfattning om hur undervisningen fungerar bygger på spontana samtal med elever och lärare, samt på viss inblick i klassrummen då dörrarna ofta står öppna när rektorn befinner sig i korridoren.

Elevernas trygghet följs upp genom elevenkäter och trygghetsvandring. Rektorn har utifrån resultatet satt in åtgärder för att öka tryggheten, och bland annat har skolan bildat olika fokusgrupper för att arbeta förebyggande och främjande för en trygg skolmiljö.

Rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder och styr ett strategiskt skolövergripande värdegrundsarbete som innefattar jämställdhetsfrågor. I intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att rektorn har tilldelat en förstelärare ansvaret för att leda ett värdegrundsarbete där jämställdhetsfrågor ingår. Arbetet omfattar bland annat att alla elever deltar i temadagar som genomförs varje läsår där de tillsammans med lärarna diskuterar och reflekterar kring jämställdhetsfrågor utifrån olika typer av läromaterial. Lärare säger i intervjuer att de behandlar eleverna lika oberoende av könstillhörighet och betonar särskilt att de i undervisningen har fokus på individen och att alla elever får samma möjligheter utifrån sina mål, oavsett könstillhörighet. Detta bekräftas av elever i intervjuerna. Eleverna berättar även i intervjuer att flera lärare arbetar medvetet med jämställdhetsfrågor inom ramen för undervisningen, men att det inte märks lika tydligt i alla ämnen. Av intervjuer med lärare framgår att det är påbjudet från rektorn att alla lärare ska arbeta med jämställdhetsfrågor i undervisningen, och att temadagarna skapar inspiration och kunskap om det arbetet. Lärarna uppger att det är upp till varje lärare att avgöra hur de lyfter in jämställdhetsarbetet i de olika kurserna. Under några lektionsobservationer förekommer att lärare arbetar med ett medvetet genusperspektiv i undervisningen, exempelvis har lärare ett genusperspektiv när de fördelar ordet mellan elever i helklassdiskussioner. Av intervjun med elevhälsan framgår att det finns en likabehandlingsgrupp på skolan som handleder lärarna och tillhandahåller material i

jämställdhetsarbetet. Granskningen visar att rektorn följer upp om män och kvinnor upplever olikheter i hur de behandlas på skolan genom formella och informella samtal med elevhälsan och att hon följer upp skillnader i måluppfyllelse mellan män och kvinnor.

Rektorn ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas

Granskningen visar att rektorn visserligen ger lärarna vissa förutsättningar för att samverka, men att rektorn inte leder ett systematiskt kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Rektorn säger i intervju att hon har gett lärarna i uppdrag att samverka kring examensmålen i programlagen och att hon har placerat lärarna i programgemensamma arbetsrum, bland annat för att underlätta kollegialt lärande. Granskningen visar dock att organisationen för lärares samverkan och kollegialt lärande inte är fullt ut funktionell. Lärarna tillhör visserligen såväl programlag som ämneslag, men det varierar om det finns ledarfunktioner i teamen som leder arbetet. I varje programlag finns en förstelärare som under höstterminen 2018 har tilldelats ett programutvecklingsansvar av rektorn, men det kollegiala lärandet inom programlagen har inte kommit igång. Den mesta tiden av programlagens möten går enligt lärarna åt till annat, såsom planering av gemensamma aktiviteter och elevärenden. Rektorn medverkar inte vid programlagens möten. Rektorn säger att hon inte har hunnit att ge programutvecklarna specifika utvecklingsfrågor att arbeta med i sina programlag. Det finns även ämnesansvariga lärare som leder arbetet i vissa av ämneslagen, men några ämneslag saknar en ämnesansvarig. Lärarna uppger i intervju att de behöver mer övergripande diskussioner om didaktiska frågor. Rektorn säger i intervju att lärarna i högre utsträckning skulle behöva arbeta gemensamt med ämnesövergripande arbetsformer, men att hon inte har gett lärarna något tydligt uppdrag att arbeta på det sättet. De samarbeten som sker bygger enligt rektorn på enskilda lärares spontana initiativ. Även om det förekommer viss samverkan mellan lärare så visar granskningen att det skiljer sig mellan lärare i vilken utsträckning samverkan sker, och flera lärare samarbetar främst med ämneskollegor och inte ämnesövergripande.

Det saknas även en fungerande organisation för samverkan mellan programlagen och elevhälsan. Elevhälsans representanter berättar i intervju att det är meningen att de ska delta i programlagens möten varannan vecka, men att dessa möten ofta ställs in och att det saknas en rutin för hur deras samverkan med lärarna ska fungera.

Av granskningen framgår vidare att det finns rutiner för hur skolan ska introducera nya och obehöriga lärare. Rektorn uppger i intervju att skolan under hösten 2018 har tagit fram och implementerat tydliga instruktioner för introduktion av nya och obehöriga

lärare. Nya och obehöriga lärare får en mentor och avsatt tid för behovsanpassad handledning av mentorn i sitt schema.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar och breddar sin uppföljning av skolans verksamhet till att omfatta även undervisningens genomförande och förutsättningar, samt att rektorn gör personalen delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver se till att det bedrivs ett faktiskt kvalitetsarbete som omfattar uppföljning av skolans hela verksamhet samt att personalen involveras i uppföljning, analys och i arbetet att identifiera relevanta utvecklingsområden. Granskningen visar att rektorns uppföljning är begränsad och att den inte omfattar uppföljning av hur undervisningen genomförs. Det saknas även en medverkan av personalen i kvalitetsarbetet samt skolans utvecklingsområden är inte fullt ut förankrade i personalgruppen.

För att kvalitén i skolans undervisning ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultat följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.¹ Uppföljningen ska vara systematisk, kontinuerlig och löpande. Det här innebär att uppföljningen inte enbart kan ske i slutet på en termin eller läsår. Rektorn har en central och viktig roll i att leda kvalitetsarbetet och det är viktigt att rektorn i kvalitetsarbetet inte enbart inkluderar svagheter i sin analys utan även tar fasta på de framgångsfaktorer som skolan har. Här ingår också att rektorn skaffar sig en god bild över hur lärare låter sin undervisning genomsyras av de värden som anges i läroplanen.² Av skollagen följer att varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska

¹ Läroplan för gymnasieskolan 2011, 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling

² Läroplan för gymnasieskolan 2011, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Normer och värden

genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs. Av Skolverkets allmänna råd framgår att det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling.³

Av granskningen framgår att rektorns uppföljning av undervisningen i sin helhet är begränsad. På Lugnetgymnasiet RO1 behöver detta arbete därför utvecklas till att uppföljningen av undervisningen sker systematiskt och kontinuerligt. Rektorn har även ett tydligt ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande, så att det är detta uppdrag som hamnar i fokus i lärarnas samarbete. I rektorns ansvarstagande ingår att etablera formerna för lärarnas kollegiala lärande, och att ge förutsättningar för lärarna att utveckla nya och alternativa upplägg och undervisningsmetoder. Rektorn behöver se till att undervisningen följs upp strukturerat och kontinuerligt genom exempelvis observationer, kollegial auskultation eller kursutvärderingar. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn breddar sin uppföljning av verksamheten, så att den även omfattar förutsättningar för genomförande av undervisningen.

Det är också viktigt att rektor gör elever, lärare och övrig skolpersonal delaktiga i uppföljningsarbetet.⁴ Av granskningen framgår att lärarnas medverkan i uppföljning och analys av skolans resultat på en övergripande skolnivå saknas. Rektorn behöver därför finna former för hur personalen kan göras delaktiga i kvalitetsarbetet. Det kan ske exempelvis genom medarbetarsamtal, rektors deltagande i program- och ämneslagsträffar, eller via andra forum och träffar där lärarna har möjlighet att delge sina erfarenheter. När personal upplever sig delaktiga i arbetet sker en förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och förbättringsarbete.⁵

³ *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverket 2015, s.28

⁴ 4 kap. 4-5 §§ skollagen (2010:800); *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverket 2015, s.11ff

⁵ 4 kap. 4 § skollagen; *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverket 2015, s. 21, 32, 37f

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande,

3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att granskningen visar att eleverna på Lugnetgymnasiet RO 1 ges en undervisning som är varierad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassad till aktuell elevgrupp och att det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningen ger också elever möjligheter att reflektera över sitt lärande samt utrymme för att utveckla kritiskt tänkande. Eleverna har även möjlighet att vara delaktiga i utvärdering av undervisningen.

Eleverna får en varierad och strukturerad undervisning samt ett aktivt lärarstöd

Eleverna på Lugnetgymnasiet RO1 möter varierade arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. I intervjuer med elever ges exempel på hur undervisningen varierar. Elever berättar att i exempelvis ämnet matematik handlar variationen främst om att arbetsformen varierar mellan eget arbete och lärarens genomgångar, medan arbetssätt och arbetsform i andra ämnen kan varieras på flera sätt. Vid de lektionsobservationer som genomfördes kan Skolinspektionen se exempel på en variation av arbetsformer och arbetssätt, som exempelvis lärargenomgångar med olika typer av bildstöd, arbete i grupp och enskilt, arbete med digitala läromedel och läroböcker, diskussioner i helklass och tvärgrupper samt olika former av laborativa experiment. Lärare berättar i intervju att variation i undervisningen även sker genom större programgemensamma projekt som exempelvis "vetenskapsveckorna", där eleverna under två veckor arbetar ämnesövergripande med syfte att skapa förståelse för bland annat vetenskap, beprövad erfarenhet, källkritik och forskningsetik. Granskningen visar vidare, genom både observationer och intervjuer, att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå, komma igång och behålla sitt engagemang

för skolarbetet. Elever berättar i intervjuer att lärarna är behjälpliga under lektioner genom att hjälpa enskilda elever samt genom att ha helklassgenomgångar vid behov. Elever och lärare berättar också att eleverna tar hjälp av varandra, vilket Skolinspektionen även kan se under lektionsobservationer. Lektionsobservationerna visar också att lärarna med jämna mellanrum stämmer av med eleverna att de förstår, och vid behov förklarar läraren på annat sätt antingen enskilt eller i grupp. Det förekommer också lektioner där läraren aktivt individanpassar uppgifter för elever som inte kommer vidare framåt. Att eleverna ges ett aktivt lärarstöd är också något som Skolinspektionens enkät som genomfördes under höstterminen 2017 med elever i år 2 indikerar. Enkäten visar att eleverna i hög utsträckning tycker att deras lärare hjälper dem i skolarbetet när de behöver det.⁶

Granskningen visar att lärarna strukturerar sin undervisning på ett sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna. I Skolinspektionens intervjuer med lärare och elever framkommer att eleverna får veta syftet med undervisningens olika moment. Lärare lägger fokus på att förklara och visa hur olika kunskaper hänger ihop och hur eleverna kommer att använda sådant de lär sig framöver, både inom andra kommande arbetsmoment samt inför vidare studier och yrkesliv. Eleverna säger i intervju att de känner till syftet med undervisningen, dels genom lärarens planeringar som finns tillgängliga digitalt, och dels genom att läraren i genomgångar berättar vilken nytta eleverna kommer att ha av undervisningen. Både lärare och elever berättar att lärarna kopplar innehållet i undervisningen till nationella mål och betygskriterier. Enligt eleverna planerar och strukturerar lärarna lektionerna så att de förstår vad de ska göra och lära sig. Samtliga lektioner som observerades inleddes på ett tydligt eller intresseväckande sätt och eleverna berättar att de lektioner som observerats är representativa för hur lektionerna brukar vara. De lektionsobservationer som genomfördes visar vidare att lektioner avslutas på olika sätt. Det finns lektioner där läraren gör ett tydligt avslut, exempelvis med avstämning i form av exit-tickets eller muntlig utvärdering av arbetssättet i helklass, men det förekommer också lektioner där läraren inte gör någon summerande avslutning av lektionen. Elever och lärare uppger dock att även om inte varje lektion avslutas med

⁶ Det samlade indexet för Lugnetgymnasiet RO1 var 8,0 av 10 (där ett högt indexvärde indikerar en hög skattning) avseende frågan "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" (att jämföra med index 7,6 för samtliga elever i år 2 som svarade på enkäten).

en summering eller avstämning, så sker summering löpande inom arbetsområdet, exempelvis som inledning nästkommande lektion.

Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån deras behov

Granskningen visar att det i undervisningen förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Elever berättar i intervju att lärarna stöttar och coachar eleverna i arbetet att nå de mål som de satt upp utifrån kunskapskraven. Lärarna berättar i intervju att de arbetar för att ha högt i tak i klassrummet där alla svar är tillåtna och att de förmedlar att det finns olika sätt att lösa problem. Granskningen visar även att lärarna stärker elevernas motivation genom att individanpassa uppgifter och genom att ha motiverande individuella elevsamtal om det behövs. Ett annat sätt att motivera eleverna som framkommer av granskningen är att lärarna visar exempel på uppgiftslösningar på olika betygsnivåer, något som Skolinspektionen även kunde se exempel på under en lektionsobservation. I Skolinspektionens enkät (hösten 2017) till elever i gymnasiet år 2 svarar eleverna på Lugnetgymnasiet RO1 i högre utsträckning än snittet för samtliga medverkande elever, att skolarbetet är roligt och stimulerande.⁷ Enkätresultat indikerar också att eleverna upplever att lärarna har höga förväntningar på eleverna.⁸

Av granskningen framgår vidare att undervisningens innehåll är anpassat till aktuell elevgrupp samt att undervisningen individanpassas utifrån elevernas mål och kunskapsnivå. Granskningen visar att eleverna på Lugnetgymnasiet RO1 sätter sina egna betygsmål och att lärarna vägleder eleverna mot målen och att de även "coachar" eleverna att nå så långt som möjligt. Utifrån avstämningar eller "duggor" som visar elevernas kunskapsnivå presenterar lärarna också ett antal uppgifter så att eleverna har möjlighet välja svårighetsgrad. Det finns också enligt intervjuer med elever möjlighet att utifrån grupparbeten vidareutveckla uppgiften individuellt för att

⁷ Det samlade indexet för Lugnetgymnasiet RO1 var 5,8 av 10 (där ett högt indexvärde indikerar en hög skattning) avseende frågan "Skolarbetet är roligt" (att jämföra med index 5,6 för samtliga elever i år 2 som svarade på enkäten) och 6,1 avseende frågan "Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer" (att jämföra med index 5,9 för samtliga elever i år 2 som svarade på enkäten).

⁸ Det samlade indexet för Lugnetgymnasiet RO1 avseende frågan "Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa" var 8,4 av 10 (där ett högt indexvärde indikerar en hög skattning), vilket kan jämföras med 8,1 som var snittet för samtliga elever i år 2 som svarade på enkäten.

uppnå ett högre betyg. Lärare säger i intervju att de har goda möjligheter att identifiera elever som behöver extra stöd i undervisningen, och att de planerar sin undervisning utifrån att den ska vara tillgänglig för alla elever. Exempelvis ger lärarna extra genomgångar för flera elever om de upptäcker behov av det. Utöver stöd på lektionerna kan elever som behöver det få extra hjälp under lektionstid i en mindre grupp som leds av elevhälsorepresentanter. Rektorn säger i intervju att hon har förmedlat till lärarna att de ska arbeta med individanpassningar så att eleverna ska kunna nå så långt som möjligt.

Eleverna ges möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande

Eleverna ges återkommande möjligheter att ta ansvar för och reflektera över sitt eget lärande, samt utveckla sin förmåga till analys och kritiskt tänkande. Under lektioner som observeras ges eleverna exempelvis möjlighet att reflektera över skönlitteratur där det finns stort utrymme för olika tolkningar. Diskussionerna under observerade lektioner präglas av ett öppet och tillåtande samtalsklimat, där lärarna vid behov fördelar ordet. Både lärare och elever ger i intervjuer även exempel på övningar där elever tränas på att se och resonera kring olika lösningar på problem. I laborationer ges eleverna exempelvis utrymme att på förhand ställa hypoteser och sedan resonera kring om de hade rätt eller fel. Granskningen visar vidare att eleverna återkommande och på olika sätt ges möjlighet att reflektera över sin egen inläring. Detta sker enligt elevintervjuer exempelvis med hjälp av tankekartor, målformulering och partnerstöd. Vidare framkommer att kurser i svenska inleds med att eleverna får reflektera kring hur de lär sig bäst, och en lärare berättar att eleverna får en introduktion i studieteknik vid utbildningens början, som man sedan återkommer till i undervisningen under år 1. Lektionsobservationerna visar också att elever i stor utsträckning tar hjälp av varandra och diskuterar olika lösningar på problem under lektionerna. På en lektion i fysik resonerar eleverna kring begrepp och hur de ska räkna ut ett problem, och får sedan visa klassen hur de har resonerat sig fram till sin lösning.

Granskningen visar därtill att lärare genom olika metoder inhämtar elevernas synpunkter vid planering och utvärdering av undervisningen, men att det inte görs systematiskt. Av intervjuer med elever framgår att lärare ibland gör kursutvärderingar i vissa ämnen, samt att lärarna ibland frågar eleverna vad de tycker om undervisningsmetoder och lektionernas upplägg. Elever berättar att lärarna generellt sett är öppna för elevernas åsikter och både elever och lärare säger att lärarna är flexibla när det gäller elevernas önskemål att flytta examinationer om det visar sig att det uppstår krockar. Av intervju med lärare framgår att vissa lärare använder sig av olika metoder för att stämna av med eleverna vad de tycker om undervisningen,

såsom ”tumme upp/tumme ner” eller genom utvärderingsformulär. Lärarna ger även exempel på hur de sedan anpassat sin undervisning utifrån elevernas respons, exempelvis har de utformat svårare uppgifter, gett förberedande läxor inför nya arbetsområden, och tillhandahållit instuderingsuppgifter digitalt. Lärarna uppger dock att det finns anledning att systematisera utvärderingen av undervisningen. Lärarna säger bland annat att de skulle behöva utveckla en gemensam struktur för att utvärdera kurser, då det nu är upp till var och en att utforma och genomföra utvärderingar. I kompletterande dokumentation från rektorn anges att även om många lärare arbetar med att involvera eleverna i planeringen av undervisningen genom att de får välja t.ex. redovisningsformer eller litteratur, så gör inte alla lärare det. Skolan behöver därför utveckla former för att elever ska känna sig ännu mer delaktiga i planeringen och utvärderingen av redovisningsformer, undervisningssituationer och innehåll i kurserna.

I detta sammanhang vill Skolinspektionen påpeka att rektorn behöver säkerställa att alla lärare använder varierade metoder för att regelbundet både planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Utvärderingar bör göras under kursens gång för att läraren ska ha möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1

Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolan arbetar i *hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att skolan arbetar på flera sätt för att skapa, bibehålla, och vid behov återställa en god studiero, samt att skolan bedriver ett aktivt arbete för att skapa en trygg miljö.

Granskningen visar att det finns ett arbete på Lugnetgymnasiet RO1 som syftar till att skapa en god studiero för eleverna. Eleverna på skolan ges en väl anpassad och målfokuserad undervisning, vilket medför att de ägnar sig åt skolarbete under lektionerna. Rektorn säger att lektionerna på Lugnetgymnasiet RO1 präglas av en tydlig struktur och målfokus, vilket utgör en god grund för studiero. Vidare visar

granskningen att elevernas uppfattning om studieron följs upp under utvecklingssamtalen och under klassråd, och att eleverna anser att deras goda relation till lärarna möjliggör en öppen dialog om skolmiljön. Under de lektioner som observerades lyckas lärarna genom tillsägelser eller med hjälp av ett aktivt lärarstöd att skapa lugn och arbetsro igen om det blir pratigt på lektionen. Lärarna berättar om att det framkommit vid utvecklingssamtal att det i en klass finns flera elever som upplever att de har bristande studiero. Lärarna har gemensamt diskuterat situationen och identifierat orsaker till den bristande studieron i klassen, och satt in ändamålsenliga åtgärder för att förbättra studieron. Exempel på åtgärder som satts in är fasta placeringar, mobilförbud samt samtal i grupp och enskilt. Lärarna samarbetar även med elevhälsan kring åtgärderna.

Skolan följer systematiskt upp tryggheten och arbetar med relevanta förbättringsåtgärder för att skapa ökad trygghet. Granskningen visar att skolan bedriver ett förebyggande arbete som syftar till att utbildningen ska präglas av trygghet. Elever och lärare berättar i intervjuer att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan regelbundet kartläggs genom enkäter och trygghetsvandringar, samt att nödvändiga förbättringsåtgärder sätts in. Skolan har ett trygghetsteam som arbetar med att identifiera utvecklingsbehov gällande tryggheten. Exempelvis har trygghetsteamet möblerat om bland elevskåpen för att undvika att det skapas platser som upplevs som mindre trygga, samt ökat vuxennärvaron på sådana platser. Representanter för elevhälsan berättar också i intervju att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på skolan, bland annat genom återkommande värdegrundsdagar där alla skolans elever möts, diskuterar värdegrundsfrågor och deltar i trygghetsvandringar. Elevhälsans personal tillhandahåller även undervisningsmaterial och stöttar lärarna i det löpande värdegrundsarbetet. Granskningen visar även att skolans ledning och elevhälsan följer upp trygghets- och värdegrundsarbetet en gång per månad på organisationsnivå. Skolinspektionens enkäter ger också stöd för att det arbete som bedrivs på skolan för skapa och upprätthålla trygghet är ändamålsenligt, då elever i år 2 på Lugnetgymnasiet RO1 höstterminen 2017 svarar att de i hög grad känner sig trygga i skolan.⁹

⁹ Det samlade indexet för Lugnetgymnasiet RO1 var 8,6 av 10 (där ett högt indexvärde indikerar en hög skattning) avseende frågan "Jag känner mig trygg i skolan" (att jämföra med index 8,2 för samtliga elever i år 2 som svarade på enkäten).

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *låg utsträckning*.

Skälen för bedömningen är att rektorn visserligen följer upp lärarnas arbete med att sätta betyg, men att rektorn inte involverar lärarna i diskussioner gällande avvikelser i betygssättningen. Rektorn leder inte heller ett gemensamt arbete för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning på skolenheten. Rektorn följer upp lärarnas arbete med att sätta betyg, men rektorn involverar inte lärarna i diskussioner gällande avvikelser i betygssättningen som framkommit vid uppföljningen. Rektorn följer upp betygen och resonerar kring eventuella skillnader i betygssättningen mellan olika kurser och program, mäns och kvinnors betyg samt nationella provbetyg och kursbetyg. Rektorns uppföljning samt nationell statistik visar att det förekommer stora avvikelser mellan kursbetyg och nationella provbetyg på Lugnetgymnasiet RO1 läsåret 2017/18. Rektorns uppföljning visar att 40 procent av kursbetygen är högre än nationella provbetygen för män, och motsvarande siffra för kvinnor är 35 procent.¹⁰ Detta gäller samtliga ämnen där nationella prov genomförs. Nationell statistik visar att en hög andel elever fick högre kursbetyg än provbetyg på nationella provet i Svenska 3 och Matematik 4.¹¹ Rektorn skriver i sin verksamhetsrapport för läsåret 2017/18 att det är anmärkningsvärt att avvikelserna mellan provbetygen och kursbetygen är stora, då lärarna har sambedömt nationella proven och skolan tidigare har satsat på fortbildning inom området betyg och bedömning. Av intervjuer med lärare på skolan

¹⁰ Redovisning av verksamhetsarbetet på Lugnetgymnasiet RO1, läsåret 2017/18, s. 8-9.

¹¹ Läsåret 2017/18 fick cirka 55 procent av eleverna på Lugnetgymnasiet RO1 ett högre kursbetyg än provbetyg i Svenska 3 (att jämföra med 37 procent i rikets kommunala skolor). I Matematik 4 fick cirka 30 procent av eleverna på Lugnetgymnasiet RO1 ett högre kursbetyg än provbetyg läsåret 2017/18 (att jämföra med cirka 24 procent för rikets kommunala skolor).

framgår dock att betygssättande lärare inte har diskuterat dessa avvikelser med rektorn och att rektorn inte heller har genomfört något utvecklingsarbete gällande betyg och bedömning som grundar sig på att rektorn identifierat avvikelserna gällande betygssättningen. Samtidigt visar granskningen att lärarna inte i tillräcklig omfattning känner till hur de ska förhålla sig till den nya bestämmelsen om att de nationella proven särskilt ska beaktas vid betygssättningen.

Rektorn leder inte ett gemensamt arbete för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning på skolenheten. Granskningen visar att det inte sker något gemensamt kollegialt arbete på skolenheten för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning. Rektorn ger vissa förutsättningar för lärarna att säkerställa likvärdighet i arbetet med bedömning och betygssättning, såsom att arrangera sambedömning av nationella prov i två ämnen, samt att tillhandahålla vägledande material om betyg och bedömning. Sambedömning av nationella prov sker i ämneslagen i svenska och engelska, dock inte i ämneslaget i matematik. Lärare i matematik sambedömer inte nationella proven, men diskuterar vid behov på eget initiativ enskilda elevlösningar och har gemensamma rättningsperioder för nationella proven. Av intervju med rektorn framgår att hon i ämnen där nationella prov inte genomförs inte har arrangerat forum för sambedömning, även om det exempelvis inom ämnet idrott och hälsa förekommer att lärarna sambedömer på eget initiativ. Detta bekräftas även i intervju med lärare, som säger att det är upp till varje lärare att ta hjälp av ämneskollegor om de behöver det i bedömningsarbetet. Granskningen visar vidare att Lugnetgymnasiet RO1 inte samarbetar med någon annan gymnasieskola gällande sambedömning. Skolinspektionens rapport efter ombedömning av det nationella provet i Engelska 5, delprov C,¹² visar att skolenheten har gjort en betydligt högre bedömning (minst två betygsstegs skillnad) i 25 procent av delproven.¹³ Av intervjuer med lärare framgår att de inte känner till rapporten efter ombedömningen och att rektorn inte har diskuterat rapportens resultat med programlag eller ämneslag. Rektorn säger i intervju att hon har skickat rapporten till lärarna med e-post. Rektorn

¹² Resultat från ombedömningen av nationella prov 2017, Lugnetgymnasiet RO1, 23164911, 2018-06-25

¹³ Att jämföra med den *genomsnittliga* andelen för samtliga skolenheter som ingick i ombedömningen av delprov C, Engelska 5, där skolenheterna gjort en betydligt högre bedömning än ombedömaren (minst två betygsstegs skillnad) som var 14 procent.

uppgger vidare att skolan borde göra insatser inom området betyg och bedömning, med anledning av vad ombedömningsrapporten visar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att rektorn utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares betygssättning i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Att rektorn utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Skolinspektionens granskning vid Lugnetgymnasiet RO1 visar att rektorn behöver involvera lärarna i arbetet med att diskutera avvikelser i betygssättningen. Granskningen visar vidare att rektorn ger vissa men inte tillräckliga förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar av elevernas måluppfyllelse. Rektorn behöver därför utveckla formerna för samverkan kring betyg och bedömning. Det saknas en övergripande systematik i arbetet med att samverka för att skapa en likvärdig bedömning och betygssättning på skolenheten. Något samarbete med annan gymnasieskola förekommer inte heller.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att det hos rektorn ligger ett ansvar för att de bedömningar som görs av elevernas kunskapsutveckling och resultat är likvärdiga, det vill säga att elevernas kunskapsutveckling är bedömda på samma grunder och att bedömningarna utgår från kunskapskraven. För att veta det behöver rektorn analysera bedömningar utifrån skillnader och variationer mellan exempelvis årskurser och klasser och i förhållande till nationella prov i de årskurser där dessa genomförs, och diskutera dessa med lärarna.

Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och kräver att lärare inte lämnas ensamma i arbetet. Det är viktigt att lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin

betygssättning, dels i relation till de nationella styrdokumenterna, dels med varandra.¹⁴ Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning har rektorn en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Lärare behöver få tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Av Skolinspektionens granskning av skolors arbete för rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan framgår att rektors ansvar omfattar kontroll av bedömning och betygssättning men också att det finns en organisation i skolan som stödjer dessa processer. Förutom att skapa möjligheter för lärarna, behöver rektor själv bidra och ge stöd i diskussionerna.¹⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn säkerställer att det finns rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg ur olika perspektiv för att säkerställa att betygen är så likvärdiga som möjligt, och se till att de nationella proven särskilt har beaktats. Om det framkommer att det finns avvikelser mellan betyg och provbetyg är det viktigt att rektorn undersöker vad avvikelserna beror på och om de är motiverade eller inte. Analysen av de eventuella skillnaderna i bedömning/betyg mellan olika ämnen/ årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg ska ske i dialog med betygssättande lärare.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att personalen använder flera olika metoder för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och att de får förutsättningar för detta. Lärare behöver ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Lärare behöver ges möjlighet att samverka såväl med varandra på skolan som med lärare på andra skolor. Att diskutera bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar till att bedömningen blir mer tillförlitlig och inte låter sig påverkas av till exempel lokala "traditioner" eller bedömningskulturer. Rektors ansvar är att se till att samverkan kring bedömningsfrågor kommer till stånd samt att den utgår från kursplanernas krav,

¹⁴ Skolverket (2016) *Betygsskalan och betygen B och D*, Stödmaterial, Reviderad version, Stockholm: Fritzes

¹⁵ Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygssättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s.6.

forskning och beprövad erfarenhet. Det kan rektorn exempelvis göra genom att utforma tydliga mötesstrukturer för bedömningsmöten där också skolledningen deltar och följa upp detta arbete för att kunna se om det behöver utvecklas i någon del eller om lärare behöver stöd i form av kompetensutvecklingsinsatser.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Mari Isacson

Föredragande
Signerat av: Mari Isacson

I handläggningen av ärendet har även Ana-Maria Koci Spång, undervisningsråd, och Sara Afifi, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 27 november och den 29 november 2018. Besöket genomfördes av Mari Isacson och Ana-Maria Koci Spång.

Lugnetgymnasiet RO1 är en kommunal gymnasieskola i Falu kommun.

Lugnetgymnasiet RO1:s verksamhet omfattar två högskoleförberedande program; naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Vid tiden för granskningen går det 489 elever på Lugnetgymnasiet RO1.